

Tæt på Barnet / aftale om Børnene først

En sammenligning

Indledning

Den 11. maj 2021 landende en aftale om 'Børnene først'. Aftalen er indgået mellem samtlige af Folketingets partier med undtagelse af Ny Borgerlige. I nedenstående er der en gennemgang af de vigtigste elementer i aftalen. Gennemgangen er struktureret efter de budskaber og ønsker Dansk Socialrådgiverforening har fremsat. Aftalen om Børnene først kan læses i sin fulde længde på:

<https://sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2021/maj/bred-politisk-aftale-om-boernene-foerst>

DS oprindelige forslag til Barnets lov – i overskrifter - står i boksen under hvert afsnit. DS's konkrete forslag i deres fulde længde kan læses på:

<https://socialraadgiverne.dk/wp-content/uploads/2020/10/Taet-paa-barnet-forslag-til-barnets-lov-ny.pdf>

Aftalen om Børnene først rummer en række fremadrettede partnerskaber og arbejdsgrupper.

Der er et partnerskab, der skal arbejde med mere kvalitet i sagsbehandlingen og underretninger. Dette er et partnerskab, der har en mere stående karakter og skal lave en årlig afrapportering til aftalepartierne. Dette partnerskab består af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), De Anbragtes Vilkår, ForældreLANDSforeningen (FBU), Børne- og Kulturchefforeningen, Dansk Socialrådgiverforening og Social- og Ældreministeriet. Det er dette partnerskab vi efterfølgende refererer til som Partnerskabet.

Der nedsættes en arbejdsgruppe, som skal arbejde med Børnerådgiveruddannelsen. Denne arbejdsgruppe som forankres i Uddannelses- og forskningsministeriet har deltagelse fra Social- og Ældreministeriet, Dansk Socialrådgiverforening, Børne- og kulturchefforeningen, Danske Professionshøjskoler, FSD, Børns Vilkår og De Anbragtes Vilkår.

Der følger en særlig implementeringsindsats med aftalen om Børnene først, reformen vurderes på 7 mål, og der er afsat midler til efteruddannelse og undervisning i reformens nye bestemmelser. Til implementeringsindsatsen er der også knyttet et partnerskab, som består af Social- og Ældreministeriet, KL, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer (FSD), Danske Professionshøjskoler, Dansk Socialrådgiverforening, Socialpædagogernes Landsforbund (SL), Danske Handicaporganisationer (DH), ForældreLANDSforeningen (FBU) og De Anbragtes Vilkår.

Børnene først skal omsættes til en helt ny Barnets lov, der både rummer indsatser for børn, unge og familier med sociale vanskeligheder og børn og unge med funktionsnedsættelser. Det er planen at Barnets lov skal træde i kraft den 1. januar 2023.

Børnenes inddragelse og rettigheder er centrale

Den forebyggende og tidlige indsats

Helt overordnet har aftalen om Børnene Først mange formuleringerne om tidlig og forebyggende indsats overfor børn, unge og familier, hvilket er en markant ændring i forhold til det udspil, der kom fra regeringen, hvor den tidlige indsats var meget fraværende.

Der er ikke indført lovkrav om **skole- og dagtilbudssocialrådgivere**, men Partnerskabet får til opgave at se på de gode erfaringer kommunerne har med ordningen for at kunne lære af hinanden.

Der skal etableres **En indgang for barnet**. *”Børn og unge skal vide hvor og hvem de kan kontakte, hvis de står i en situation med behov for hjælp og støtte – både i akutte situationer og hvis de har spørgsmål, bekymringer mv. om deres situation.(...) Det fastsættes i Barnets Lov, at alle kommuner på deres hjemmeside skal have en synlig og let tilgængelig indgang til de kommunale myndigheder, som specifikt er målrettet børn og unge. Børn og unge skal således på den enkelte kommunes hjemmeside hurtigt kunne tilgå information, om hvem de kan ringe til/skrive til for at få kontakt og hjælp. Der skal iværksættes en oplysningskampagne og -materiale målrettet børn og unge, som informerer børnene om eksistensen af børnevenlige indgange i kommunen”*

Det foreslås endvidere, at familiehusene kan understøtte børnenes indgang og den sociale døgnvagt.

Der bliver med Barnets lov indført regler om, at anbringelsen af et barn skal medføre, at der skal laves en **undersøgelse af søskende under 15 år i familien** med henblik på om der er behov for støtte. Hvis det er en anbringelse uden samtykke, er der særlige regler – se senere.

DS foreslog:

- **Børnenes indgang**
- **Skole- og dagtilbudssocialrådgivere skal være obligatoriske**

Inddragelse og rettigheder skal være centralt i Barnets Lov

Børneperspektivet skal præge en helt ny lov – Barnets lov.

Barnets **partsstatus sættes ned til 10 år**, der hvor børn på 12 år har partsstatus i dag.

Barnet får ret til en **second opinion** ved hjemgivelse og flytning.

Barnet får ret til at bede om en **permanent anbringelse**, en anmodning der skal indgå i den faglige vurdering

Det står i aftalen, at barnet skal have **ret til en fast myndighedsperson**, men det fremgår ikke hvordan dette omsættes til lovgivning eller en reel forpligtelse for kommunen. Retten til en fast socialrådgiver indgår også i de opgaver, som Partnerskabet tildeles.

Og der skal udvikles *”retningslinjer om skånsomme skift, der kan understøtte kommunernes sagsbehandling.”*

Barnet får en ret til at sige **nej til samvær med forældre**, og ret til at vælge rammerne for samvær.

Barnet på 12 år og ældre får ret til **psykologbehandling uden forældrenes samtykke**.

Der sker en styrkelse af barnets ret til en **bisidder**.

Kommunerne kan søge midler til at oprette en **'børnebase'**, som et mødested for tidligere anbragte børn, i forbindelse med de familiehus, som der er afsat midler til at alle kommuner kan søge.

Børnerådet får nyt fast børne- og ungepanel. Og sammensætning af Børnerådet styrkes i forhold til repræsentanter fra børn og unge.

DS foreslog:

- **Formålsparagraf om børns inddragelse**
- **Ret til en fast myndighedssocialrådgiver**
- **Børns ret til kontinuitet ved at fastholde kontaktperson**
- **Barnets ret til en professionel bisidder**
- **Digital kommunikation bør fremgå af Barnets Lov**
- **Sagsakterne skal gøres mere tilgængelig for børn, og børns synspunkter skal systematisk fremgå af dem**
- **Ret til at blive kontaktet hver tredje måned, når man er anbragt**
- **Barnets livsbog til anbragte børn**
- **En 'base' til anbragte og tidligere anbragte til fremme af deres netværk**

Støtte til forældrene er også til barnets bedste

Der afsættes en pulje til **familiehuse**, som tilstræber at alle kommuner får familiehuse, der kan støtte forældrene i deres forældreskab.

Der iværksættes et udviklingsarbejde i forhold til **familieanbringelser**.

Forældrehandleplaner gøres obligatoriske i anbringelsessager.

Der arbejdes med, at lave retningslinjer for og materialer til at arbejde med **ansvarsfordelingen i forhold til barnets hverdag** mellem anbringelseshjem og forældre for at minimere konflikter.

DS foreslog:

- **Udvikling og formidling af indsatser til forældrestøtte**
- **Skærpet lovgivning om forældrestøtte**

God sagsbehandling – og en ny måde at arbejde på

Et nyt system til undersøgelse og handleplan

Barnets lov vil indeholde indførelsen af **en ny måde at udrede og træffe afgørelser på**. En ny måde der sikrer en hurtigere støtte og en mere fleksibel og tilpasset udredning. Den konkrete udformning kender vi ikke, men der henvises til

frikommuneforsøgene. Og der henvises til at bureaukratiske regler skal afløses af tættere kontakt mellem socialrådgiver og barnet.

Handleplanen skal retænkes til en '**Barnets plan**', der er mindre problemformulerende og mere anerkendende overfor barnet og lægger mere ansvar på barnets omgivelser. Der sættes midler af til socialrådgivere i forhold til et tættere samarbejde med barnet om Barnets plan.

Aftalens ønske om at styrke sagsbehandlingen rummer derudover også mere kontrol med kommunerne, idet der vil ske en **styrkelse af den permanente Task Force** på området for udsatte børn og unge.

DS foreslog:

- **Et nyt system, der dynamisk kombinerer den nuværende børnefaglige undersøgelse og handleplanen.**
- **Alle sager starter med en screening – herefter kan indsatser iværksættes**
- **Børneplan / ungeplan som en sammentænkning den børnefaglige undersøgelse og handleplanen, der indeholder en samarbejdsaftale.**

Bedre rammer for sagsbehandlingen i børnesagerne

Der er ikke indført loft over antallet af sager for den enkelte socialrådgiver. Der er dog givet Partnerskabet to opgaver, som synes at **bidrage med en nedsættelse af sagstallet**. *"Partnerskabet skal drøfte, hvordan kommunerne kan arbejde med styring af medarbejdernes sagsintensitet, hvordan der tages højde for sagernes tyngde, medarbejdernes kompetencer og lokale forhold. (...) Samtidig skal partnerskabet drøfte, hvordan det på tværs af kommunerne sikres, at sagsbehandlere har tid og ressourcer nok til den vigtige opgave, de skal løfte."*

Det fremgår ligeledes af aftalen at der skal være **to socialrådgiver på svære sager**: *"Der skal derfor indføres et lovkrav om, kommunerne skal sikre faglig sparring, og der skal derfor være to sagsbehandlere inde over svære og tunge sager, når der konkret er behov for at foretage en vurdering af, om det er relevant at anbringe et barn eller en ung."*

Der skal udarbejdes en model for en ny **børne- og familierådgiveruddannelse**, som giver socialrådgivere specialiserede kompetencer i børns rettigheder og samtaler med børn og udsatte familier. Børnerådgiveruddannelsen udarbejdes i et særligt partnerskab, hvor bl.a. DS og professionshøjskolerne deltager.

DS foreslog:

- Der bør indsættes et loft for det gennemsnitlige sagstal i loven
- Introduktion af nyansatte
- To socialrådgivere på de vanskelige sager
- Supervision i børnesagerne
- Obligatorisk kompetenceplan og efter- og videreuddannelse med tre moduler i Socialstyrelsens 'Den sociale diplomuddannelse – børn og unge'
- Pulje til uddannelse af fagspecialister

Principper for en ny indsatsvifte

Der skal indføres **et ny system** til udredning og afgørelser, som også forventes at give andre rammer for opfølgning på støtten. Den konkrete udformning kendes ikke.

DS foreslog:

Barnets Lov skal gentænke foranstaltningstviften efter følgende principper:

- Gennemsigtighed og overblik i forhold til tilbud
- Et kommunalt ansvar for et anerkendende system
- Differentiering i opfølgning på støtte
- Mere helhedsorientering

Underretninger

Der er ikke i aftalen lagt op til ændringer af reglerne om underretning. Men Partnerskabet får en opgave med **understøtte arbejdet med at forbedre den tidlige opsporing og håndteringen af underretninger.** *"En særlig fokus for partnerskabet skal derudover være at sikre tidlig og bedre opsporing af sårbare børn og familier fx gennem udbredelse af gode erfaringer med socialrådgivere på skoler og dagtilbud."*

Derudover skal der laves en analyse af **underretninger om børn med anden etnisk baggrund** end dansk for at vurdere, hvorfor der sker færre indsatser til børn med anden etnisk baggrund.

DS foreslog:

- **Nedsættelse af straf for ledere ved manglende underretninger**
- **De særlige regler om underretninger ved skolefravær og den efterfølgende økonomisk straf af forældre bør afskaffes**

Kvalitet i og effekt af anbringelser

Med aftalen om Børnene først skal der **iværksættes et arbejde med en reform af plejefamilieområdet**. Man ønsker at forbedre plejefamilierne forhold – herunder løn- og ansættelsesvilkår og der er ønsker om etablering af nogle plejefamiliecentre. Der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse af relevante parter, herunder KL.

Aftalepartierne er enige om at understøtte kommunernes brug af **netværksanbringelser**. Og der skal etableres en Fast-track ordning for godkendelse af plejefamilier til akutanbringelser.

Det fremgår af aftalen at der skal gives bedre muligheder for **fleksibel støtte og ophold for udsatte børn**, der kan få brug for en pause hjemmefra i perioder. *”På den måde kan udsatte børn og unge blive boende i deres biologiske familie, men samtidig få den nødvendige støtte, når sådan en fleksibel model er bedst for barnet. Det fremgår, at et fleksibelt ophold både kan være i en plejefamilie eller på en døgninstitution, og kan strække sig fra en til to dage til to til tre uger af gangen.”* Det fremgår ikke helt klart hvordan dette adskiller sig fra det vi kender fra aflastning, men formodentlig vil barnet mere frit kunne anvende ordningen, og det er således ligger forslaget op af vores eget om fleksible lokale døgn tilbud.

Det fremgår af aftalen at udsatte børn og unge anbragt på en institution skal have mulighed for **en venskabsfamilie** i et forpligtende samarbejde mellem kommuner og civilsamfund. Og det fremgår også at ”den eksisterende ordning med støttepersoner til alle børn, der er anbragt uden for hjemmet, udvides ved at kommunen forpligtes til i samarbejde med civilsamfundet at hjælpe barnet eller den unge med at finde en støtteperson til barnet eller den unge, der ikke har relevante personer i sit netværk.”

Det fremgår af aftalen at aftalepartierne er enige om, at der er behov for at sikre, at kvaliteten på opholdssteder og døgninstitutioner for anbragte børn og unge er i orden, herunder at det sikres, at der er den rette faglighed og de rette kompetencer til stede. Der henvises til **evalueringen af det specialiserede socialområde og den efterfølgende en specialeplanlægning**, som vil danne grundlag for politiske drøftelser.

Endelig er det aftalt, at der skal etableres nye strategiske samarbejder om **forskningen på socialområdet**, der kan understøtte en investeringsorienteret socialpolitik på børne- og ungeområdet og styrke evidensen af sociale indsatser og effekter heraf.

DS foreslog:

- **Styrkelse af plejefamilie- og netværksplejefamilieområdet**
- **Fleksible og lokalt forankrede døgntilbud**
- **Specialeplanlægning**
- **Stop muligheden for at trække profit ud af det private døgntilbud**
- **Forskning i de gode anbringelser**
- **Skærpelse af reglerne om skolegang i forhold til anbragte børn**
- **En koordineret skoleplan**

En god overgang til voksenlivet for de unge

Der blev med aftalen ikke lavet konkrete ændringer af overgangen til voksenlivet, men det fremgår af aftalen, at der skal laves en analyse af områder til brug for **politiske forhandlinger i foråret 2022**. Disse forhandlinger skal tage udgangspunkt i en fælles målsætning om at anbragte unge skal ikke slippes før de har slået rod i voksenlivet med: Bolig, Uddannelse/job og Netværk og relationer.

Endvidere vil der i barnets lov være et særligt ungekapitel, hvor der vil blive indført en **Ungeplan**, som kobler til bestemmelsen om "Barnets plan".

DS foreslog:

- **Klare målsætninger for indsatsen for de unge**
- **Ungeplan til udsatte unge fra 15 til 25 år**
- **De unge skal have bedre uddannelsesmuligheder og en god start på arbejdsmarkedet**
- **Efterværn og sikring af SU til unge i efterværn**

Anbringelser og adoptioner uden samtykke

Kriterierne for anbringelse eller adoption uden samtykke er ikke ændret ved aftalen om Børnene først på trods af, at der var mange forslag til dette i regeringens udspil.

Der indføres en forpligtelse til at kommunen altid ved genbehandlinger af sager om anbringelse uden samtykke skal overveje muligheden om en permanent anbringelse eller en adoption.

Der er indført en **ekstra procedure i forhold til Ankestyrelsen**, hvis der ikke er enighed i Børn- og ungeudvalget om en anbringelse uden samtykke.

Der indføres en **følg-eller-forklar regel**, hvis den undersøgelse af søskende under 15 år, der skal lave i forbindelse med en anbringelse uden samtykke, ikke medfører en anbringelse af søskende.

Der indføres en **rådgivning af kommunerne i forbindelse med adoption uden samtykke**.

Der indføres en mulighed for **netværksadoptioner** tilsvarende øvrige regler om adoption.

Børn, der er adopteret uden samtykke, skal fra de er fyldt **12 år have ret og hjælp til at kontakte med biologiske familie**.

Med Barnets lov skal det være muligt at **anbringe og bortadoptere før barnets fødsel**. En beslutning om anbringelse før fødslen har DS stillet som forslag overfor ministeren.

DS foreslog:

- **Beslutninger om anbringelse med og uden samtykke før barnet er født**
- **Begrænsning af mulighederne for at tage sager op i Børn og Ungeudvalget**
- **Børn og Unge-udvalg skal fastholdes i kommunerne**
- **Realisering af intensionerne om mere permanente anbringelser**
- **Mere åbenhed og kontakt til biologisk ophav i adoptioner**